

Non-obstetrisk kirurgi til den gravide Skal Atosiban altid anvendes?

DASAIM-SYMPIOSIUM, ROSKILDE, 2. APRIL 2019

MARIANNE JOHANSEN, OBSTETRIK KLINIK, RIGSHOSPITALET

Obstetrisk versus non-obstetrisk kirurgi ?

Hvad skal vi nå idag

- Lidt om definitioner
- Noget om sikkerhed for mor
- Noget om sikkerhed for foster
- Lidt om diagnostik
- Noget omkring præ-, per-, og postoperativ planlægning
- Noget om tocolyse og fosterovervågning
- Nogle cases

Obstetrisk kirurgi

- Cerclage
- Føtalmedicinske indgreb (CVS, amniocentese, laserdeling, terapeutisk amniondrænage, drænanlæggelse, intrauterin transfusion)
- Intrauterin foster kirurgi (myelomeningocele - ikke i DK)
- Udskrabning / Evacuatio uteri
- Sectio - elektivt og akut
- Sectio med exit procedure
- Intrauterin palpation
- Peripartum hysterektomi
- Suturering af større fødselsbristninger
- Perimortem sectio (som led i hjertestop behandling)

Non obstetrisk kirurgi - 1

- Appendektomi
- Cholecystektomi
- Hæmorider
- Ovarie cyste/torsion/tumor
- Ileus - tarmslyng
- Fibromer
- Traumekirurgi

Non obstetrisk kirurgi - 2

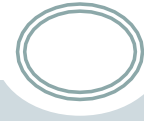

- Hæmoperitoneum (ex. svær endometriose)
- Øre-næse-hals kirurgi
- Cancer kirurgi (bryst, cervix, lymfomer og leukæmi, malignt melanom)
- Spontan lever eller miltruptur
- Ballon udvidelse af hjerteklap (Reumatisk klapsygdom)
- Ruptur af milt arterie aneurisme
- Neurokirurgi (aneurisme blødning, tumor)

Non obstetrisk kirurgi – hvor ofte ?

1-2 % af alle gravide

Hyppigste non-obstetriske kirurgiske indgreb på gravide?

Non obstetrisk kirurgi - 1

- **Appendektomi**
- **Cholecystektomi**
- Hæmorider
- Ovarie cyste/torsion/tumor
- Ileus
- Fibromer
- Traumekirurgi

Non-obstetrisk kirurgi – evidens ?

- Vanskeligheder med at gennemføre større randomiserede undersøgelser
- Observationelle studier, retrospektive case serier, kasuistikker
- Ekspertudsagn
- Ekstrapolering fra *trials* udført på ikke gravide

Case

- 29-årig G1Po, GA 29+5
- Indlægges via EL obs appendicit med ømhed i høj fossa
- Normal afføring, let madlede og kvalme
- Tp 37,6
- Infektionstal med Leucocytter 16 og CRP 33
- Urinstix blank

?

Hyppighed af non obstetrisk kirurgi

Indikation	Incidens
Appendicit	1 : 1.500 - 2.000 (samme som ikke gravide)
Cholecystit	1 : 1.500 - 10.000
Ileus	1 : 1.500 - 3.500
Adnex torsion	1 : 3.000 - 4.000
Bryst- eller cervixlidelse	1 : 3.000 - 5.000
Traume	?

At stille operationsindikationen - hmmm

Diagnostiske udfordringer

- Anatomiske
- Fysiologiske ændringer hos gravide
- Særlige normalområder for blodprøver
- Billeddiagnostiske udfordringer (stråledosis)
- Modstand hos den gravide

Risikoen - afhænger især af gestationsalderen

Teamwork nødvendigt

Planlægningen

- Diagnostikken og operationsindikation skal være på plads
  - - tendens til forsinkelse i diagnostikken (perforation af appendicit forekommer mere end dobbelt så hyppigt i 3. trimester sammenholdt med 1. og 2. trimester)
  - - tendens til at undlade nødvendige og mest optimale billeddiagnostiske undersøgelser
- Den gravide skal overbevises om nødvendigheden af operation og beroliges omkring sikkerheden for især fosteret, men også egen sikkerhed

Risikoen - risiko for fosteret

- spontan abort
- preterm fødsel
- (IUGR)
- risikoen forbundet med maternel grundsygdom
- diagnostiske radiologiske procedurer
- terapeutiske medikamina
- anæsthesien
- kirurgien; herunder lejring, operationsmetode
- eventuelle postoperative komplikationer

Non obstetrisk kirurgi - risiko for spontan abort

Cirka samme som baggrundsrisikoen

- 8-16 % før GA 13
- 2-4 % i GA 13-20

Non obstetrisk kirurgi – risiko for spontan preterm fødsel

- Let øget
- 0,5-4% øget risiko i forhold til baggrunds befolkningen

Non obstetrisk kirurgi – risiko for spontan IUGR

- Let øget
- Muligvis afhængigt af operations metode (laparoskopisk versus åben kirurgi)

Risici - maternelle

Risiko for den gravide

Skal opvejes i forhold til risikoen ved at undlade operation
Afhænger især af grundsygdommen - årsagen

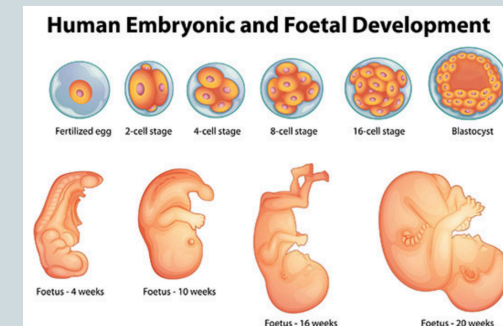
- diagnostiske radiologiske procedurer
- terapeutiske medikamina
- risikoen for aspiration
- anæsthesien
- kirurgien; herunder peroperative komplikationer
- øget risiko for tromboembolier
- eventuelle postoperative komplikationer

Non obstetrisk kirurgi – timing af elektive indgreb ?

- Undgå operation under embryogenesen medmindre livstruende tilstand hos den gravide
- Nødvendig semi-elektiv operation (ex. ovariekirurgi) bør ideelt set foregå i 2. trimester
  - Embryogenesen overstået
  - Uterus ikke for stor
  - Laparoskopi muligt
- Alle elektive procedurer bør afvente minimum 6 uger post partum

Indikation for **akut** operation af gravid

Man skal ikke afstå fra operation af gravide ved akut behandlingskrævende operationsindikation

Vital indikation

Non obstetrisk kirurgi - 1

- **Appendektomi**
- **Cholecystektomi**
- Hæmorider
- Ovarie cyste/torsion/tumor
- Ileus - tarmslyng
- Fibromer
- Traumekirurgi

Non obstetrisk kirurgi - forberedelser

Maternel og foster sikkerhed

- Korrekt diagnostik og korrekt operationsindikation
- Korrekt timing - når muligt (dag > < nat)
- Overvej Celeston-profylakse

Per- og postoperativt

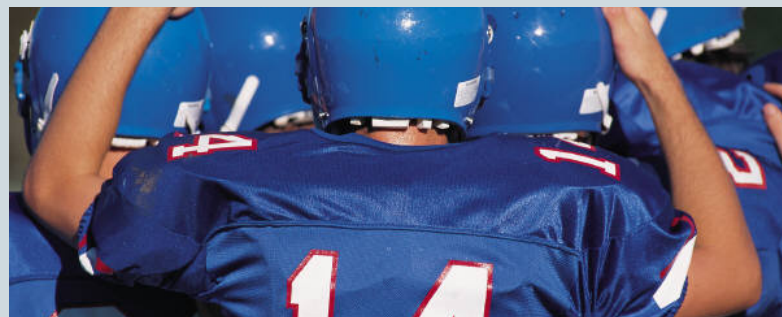
- Undgå føtal hypoksi og acidose under operationen
- Forebyg preterm fødsel
- Undgå teratogene medikamina
- Forebyg postoperative komplikationer

Non obstetrisk kirurgi – preoperative forberedelser

Organisatoriske

- Det bedste sted (obstetrisk og neonatologisk assistance)
- Den bedste dag
- Det bedste team
- Den bedste lejring af den gravide
- Den bedste operations adgang (laparoscopi versus laparotomi)
- God postoperativ behandlingsplan

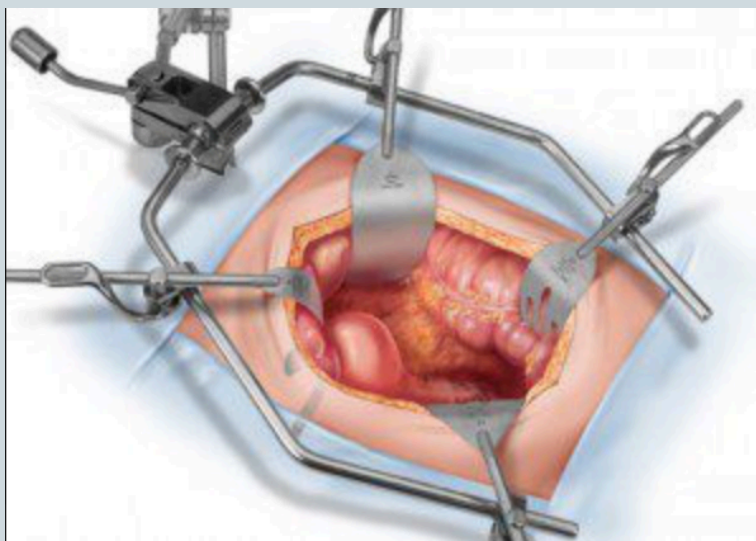

Åben versus laparoskopisk kirurgi

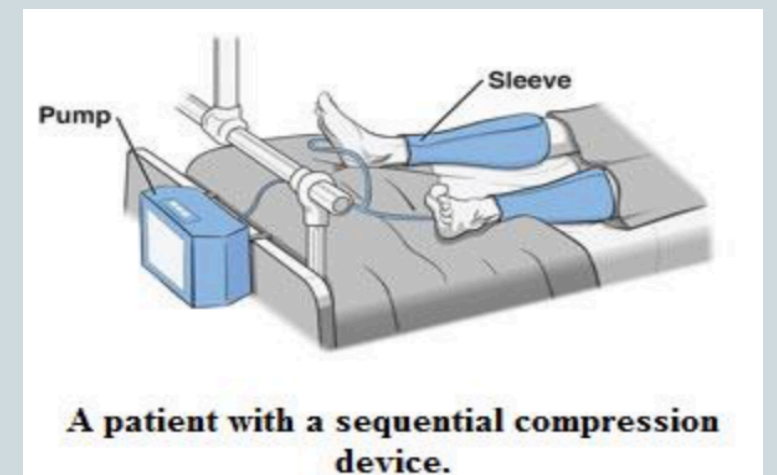
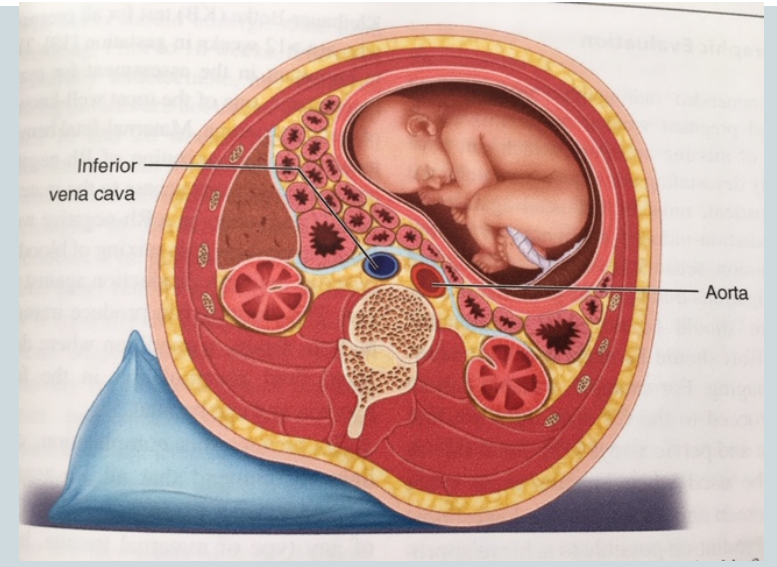
Kortere OP-tid
Ingen CO₂ insufflation
Ingen risiko for læsion af uterus med Trochar
Muligvis lidt mindre risiko for preterm fødsel og fostertab

Kortere post-operativ heling
Mindre ekstensiv kirurgi
Kortere post-operativ rekonvalescens
Kortere indlæggelse
Mulighed for at visualisere også øvre abdomen ved fund af normal appendix
Mindre risiko for sårinfektion

Lejring af den gravide

- Ca. 15-20 grader tiltet til venstre
- Forebyggelse af liggesår
- Forebyggelse af DVT
  - kompressions-strømper
  - kompressions "floatrons"

Kejsersnit samtidig med non-obstetrisk abdominal kirurgi?

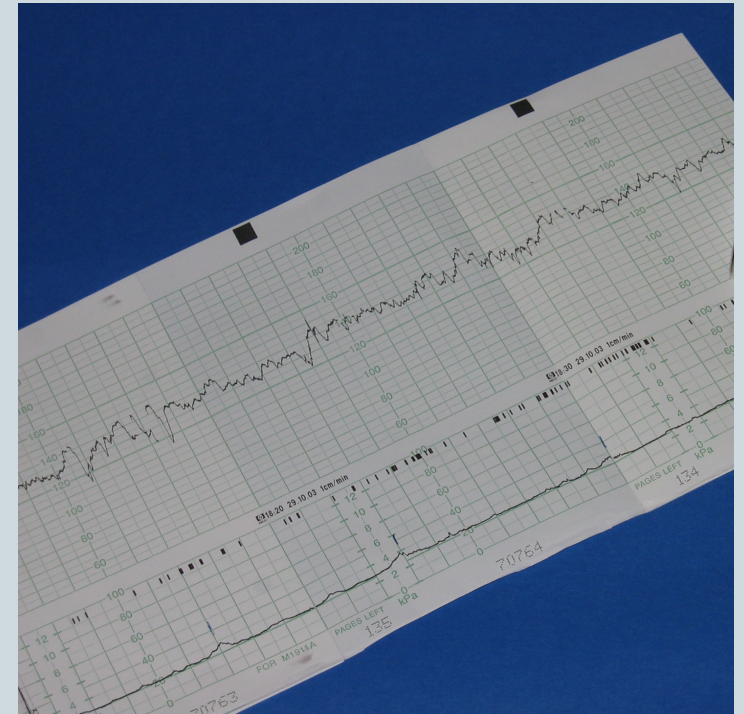
- Individuel plan – samlet vurdering af risiko for postoperative komplikationer
- Tværprofessionel vurdering med obstetriker tilstede
- Afhænger af GA (> GA 34+0 ofte samtidig forløsning)
- Afhænger ofte af det peroperative forløb og operationsfund

Fosterovervågning i forbindelse med kirurgi

- Individuel plan – hensyntagen til operationens karakter, varighed og GA
- Peroperativ fosterovervågning
  - Kontroversiel
- Pre- og postoperativ overvågning
  - Doptone
  - UL
  - CTG

Vehæmning – generelle indikationer

- Truende for tidlig fødsel
- Ved ekstern vending af foster i underkropspræsentation
- Ved abdominal kirurgi i GA > 22-24 uger
- Ved føtalmedicinske indgreb (clamping, laserdeling, drænanlæggelse og terapeutisk tapping af fostervand) oftest > GA 20 uger, men ved anvendelsen af 3mm instrumenter også før
- Ved vestorm; herunder ved intrauterin asfyksi på vej til haste sectio
- Ved vanskelig sectio forløsning

Tocolyse behandling - hæmning af uterine kontraktioner

- Atosiban – kompetitiv oxytocin receptor agonist
- Ventoline
- Indometacin (NSAID)
- Ca-antagonister
- Magnesium infusion
- Progesteron per vaginam
- Nitroglycerin sublingualt/spray

Atosiban

Royal College of Obstetricians
and Gynaecologists

Setting standards to improve women's health

Recommended
atosiban in the
management of
Preterm labor. [3,4]

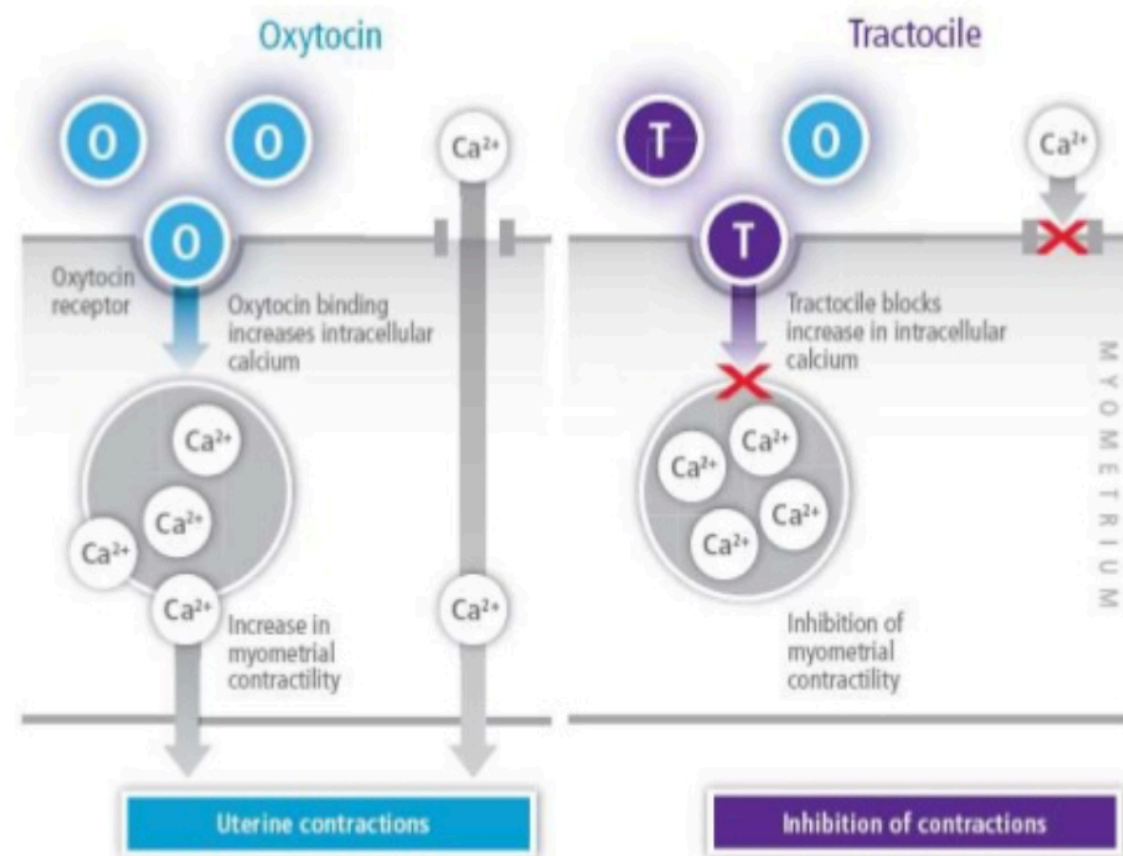
**International Preterm Labour Guidelines
and Tocolytic Treatment Recommendations
advocate**

Atosiban as a **first-line tocolytic** for the
management of Spontaneous Preterm Labor.[1,2]

1. Presented at Ninth World Conference in Perinatal Medicine. Symposium on Uterine Contractility, [Berlin] 2009).
2. Lamont CD. *Expert Opin Drug Saf.* 2016 Sep;15(9):1163-73.
3. Roog. Tocolytic drugs for women in preterm labour: Royal College of Obstetricians and Gynaecologists (RCOG). 2002.
4. [Expert Opin Pharmacother.](#) 2014 Apr;15(6):787-97.

Tractocile®

A simple treatment schedule

Administer by i.v. bolus injection then
i.v. infusion over the course of 48 hours

Bolus

**Højdosis infusion
3 timer**

**Lavdosis infusion
- op til 45 timer**

Atosiban – Pro.Medicin.dk

Atosiban er en specifik oxytocinreceptorantagonist med klinisk effekt på præmature veer. Kan tillige anvendes for at forebygge kontraktioner i forbindelse med abdominale operationer i 2. og 3. trimester.

Præparater

Indholdsstof	Navn og firma	Dispform og styrke	Pakning	Pris DDD
Atosiban	Atosiban "Accord" Accord	konc. til infusionsvæske, opl. 37,5 mg/5 ml	1 stk.	1.414,76
Atosiban	Atosiban "Ever Pharma" 2care4 Generics	injektionsvæske, opl. 6,75 mg/0,9 ml	1 stk.	12.414,63
Atosiban	Atosiban "Ever Pharma" 2care4 Generics	konc. til infusionsvæske, opl. 37,5 mg/5 ml	1 stk.	1.563,88
Atosiban	Tractocile® Ferring	injektionsvæske, opl. 6,75 mg/0,9 ml	1 htgl. a 0,9 ml	9.396,34
Atosiban	Tractocile® Ferring	injektionsvæske, opl. 6,75 mg/0,9 ml	1htgl. a 0,9 ml (Abacus)	11.064,63
Atosiban	Tractocile® Ferring	konc. til infusionsvæske, opl. 37,5 mg/5 ml	5 ml	5.097,36

Atosiban – Pro.Medicin.dk

Kompetitiv **oxytocinreceptorantagonist**.

Anvendelsesområder

- Truende for tidlig fødsel med regelmæssige uterinkontraktioner (> 4 pr. 30 min.) **og** samtidig påvirkning af cervix (dilatation og/eller afkortning) før svangerskabsuge 34+0 og ved normal føtal hjerterefreksvens.
- Kan anvendes til forebyggelse af veer i tilslutning til abdominal operation.

Post operativ overvågning af mor og foster

- Evt. ilttilskud
- Analgetika
- Antibiotika
- Tidlig mobilisering
- Tromboseprofylakse
- Stillingtagen til varighed af tocolyse behandling
- Overvågning af foster
- Plan for videre opfølgning af graviditeten

SAGES rekommendationer fra 2017

HOME ABOUT MEETINGS MEMBERSHIP FOR PATIENTS PUBLICATIONS EDUCATION OPPORTUNITIES SEARCH LOG IN

GUIDELINES FOR THE USE OF LAPAROSCOPY DURING PREGNANCY

 Print PDF

[Find a SAGES Surgeon](#)

This document was reviewed and approved by the Board of Governors of the Society of American Gastrointestinal and Endoscopic Surgeons (SAGES) in May 2017.

V. Perioperative Care

Fetal Heart Monitoring

Guideline 21: Fetal heart monitoring of a fetus considered viable should occur preoperatively and postoperatively in the setting of urgent abdominal surgery during pregnancy (++; Weak).

Fosterovervågning

- < levedygtigt foster - Doptone før og efter operation
- > 23 uger - Doptone eller CTG, hvis dette muligt før og efter OP
- Evt. Ultralyd før og efter OP; herunder cervixskanning

SAGES rekommendationer fra 2017

HOME ABOUT MEETINGS MEMBERSHIP FOR PATIENTS PUBLICATIONS EDUCATION OPPORTUNITIES SEARCH LOG IN

GUIDELINES FOR THE USE OF LAPAROSCOPY DURING PREGNANCY

 Print PDF

[Find a SAGES Surgeon](#)

This document was reviewed and approved by the Board of Governors of the Society of American Gastrointestinal and Endoscopic Surgeons (SAGES) in May 2017.

Perioperative care **Tocolytics**

Tocolytics should not be used prophylactically in pregnant women undergoing surgery but should be considered perioperatively when signs of preterm labor are present (+++; strong)

Pragmatisk tilgang til tocolyse

- GA < 24 uger ingen tocolyse
- GA > 24 uger
  - Tractocile peroperativt ved mere ekstensiv abdominal kirurgi og især ved tegn på uterin aktivitet/afkortet cervix

Case

- 34 årig G2P1, GA 33+5, indlægges med akut abdomen
- Tidligere appendektomeret
- Afebril, kvalme og opkastninger, småkontraktioner
- Ingen vaginalblødning
- Vaginal eksploration med umodne cervikale forhold
- UL viser normale obstetriske forhold

Case fortsat

- MR af abdomen viser lavtsiddende tyndtarmsileus
- Gas kir bagvagt finder indikation for operation

?

Case fortsat

- Laparotomi eller laparoskopi ?
- Forløse eller ikke forløse ?
- Fosterovervågning peroperativt ?
- Celeston ?
- Tocolyse behandling ?

- Postoperativt ?

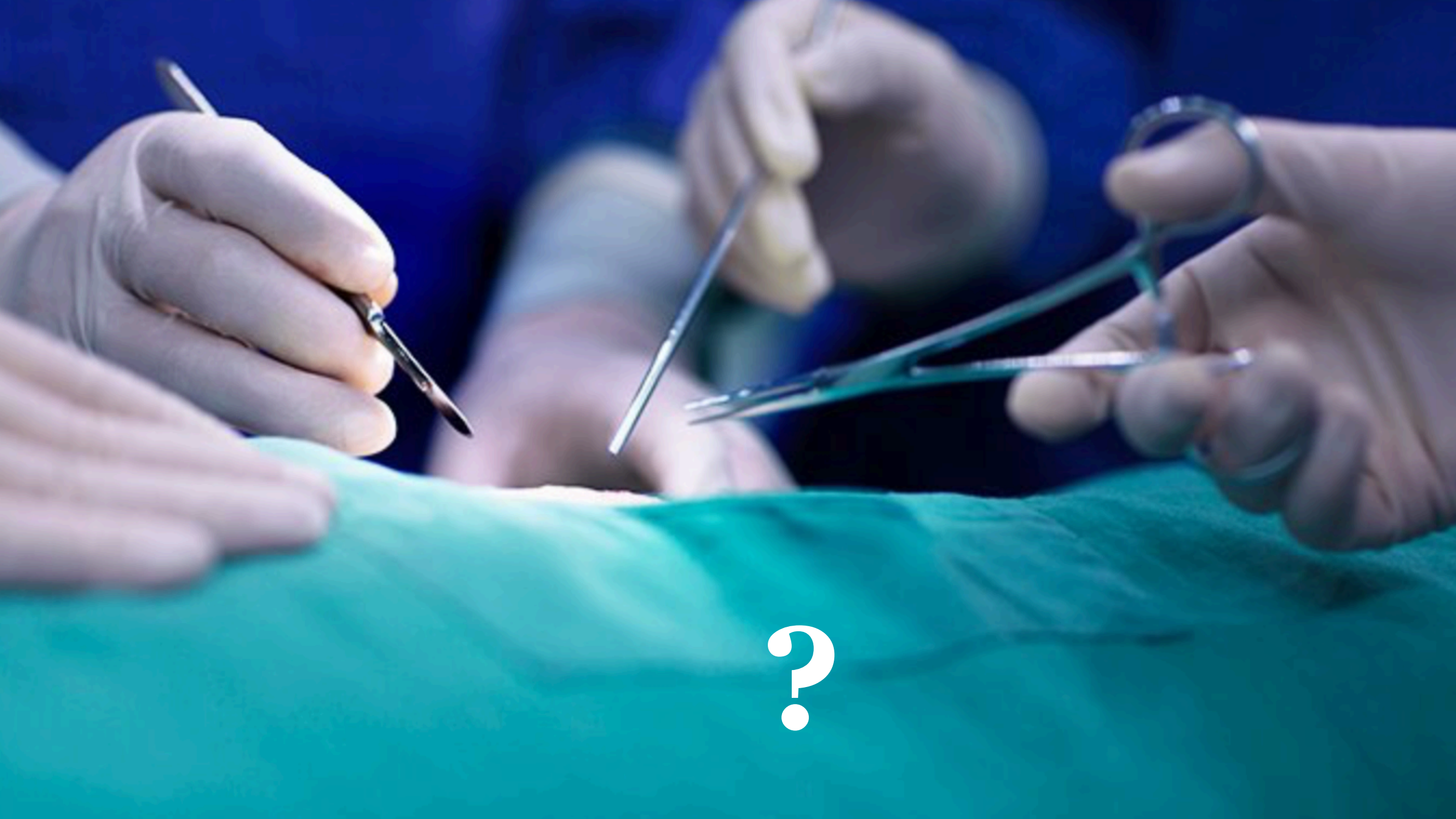

Non-obstetrisk kirurgi

Tak !

?

Take home messages – non obstetrisk kirurgi

- **Elektiv kirurgi** bør udskydes til min 6 uger postpartum
- **Semi-elektiv kirurgi** bør afvente 2. trimester (ex. Større eller suspekt Ovariecyste)
- Akut non obstetrisk abdominal kirurgi:
  - **Appendicit og cholecystit** hyppigste abdominale operationer hos gravide
    - Hyppighed som hos ikke gravide, men undertiden med forsinket diagnostik
  - Let øget **risiko** for spontan abort, preterm fødsel og evt. IUGR
  - **Laparoskopi** anbefalet metode ved mistænkt appendicit eller cholecystit - særligt fokus på peroperativ lejring af patient og abdominale trykforhold
  - **Samtidig sectio forløsning bør overvejes** ved gestationsalder > 34+0 afhængig af patologifund. Obstetiker med ved operationen
  - Præ- og postoperativ **fosterovervågning** anbefales (Doptone, UL, CTG)
  - Peroperativ fosterovervågning anbefales ikke
  - Peroperativ **vehæmning** med Atosiban anbefales ved abdominal kirurgi og symptomer/tegn på truende preterm fødsel (kontraktioner, kort cervix uteri) og gestationsalder > 24+0
  - **Individuel plan og tværprofessionelt team**